

Orgaandonatie

DCD: donor na circulatiestilstand



VOORWOORD

Wanneer u geconfronteerd wordt met orgaandonatie, wil dit zeggen dat u een familielid, een partner of een dierbaar persoon bent verloren.

Daardoor bevindt u zich momenteel in een moeilijke situatie en staat u voor het nemen van veel moeilijke beslissingen.

Als intensieve zorgenafdeling bieden wij u deze brochure aan, met antwoorden op vragen rond het begrip orgaandonatie en wat er allemaal bij komt kijken.

INHOUDSOPGAVE

1. Wat is orgaandonatie?	3
2. Wat is cardiale dood (DCD)?	3
3. Wanneer kan dit type van orgaandonatie gebeuren?	4
4. Wat zegt de Belgische wet over donatie?	4
5. Welke organen kunnen worden gedoneerd?	4
6. Wie bepaalt welke persoon de organen krijgt?	5
7. Kunnen we als familie zelf beslissen welke organen weggenomen mogen worden?	5
8. Kunnen organen verkocht of gekocht worden?	5
9. Hoe verloopt de donatieprocedure?	5
10. Zijn er kosten verbonden aan de donatie?	6
11. Heeft donatie een impact op de begrafenis?	6
12. Kan ik als familie weten welke organen getransplanteerd werden en wie de organen ontvangen heeft?	7
13. Bij wie kan ik terecht indien ik (nadien) nog vragen heb?	7

1. Wat is orgaandonatie?

En nieuw orgaan nodig hebben kan iedereen overkomen. Vaak is het een allerlaatste kans op herstel. Het zieke orgaan wordt dan vervangen door een gezond orgaan die wordt ontvangen van een donor. De donororganen kunnen komen van levende of van een overleden donor. De meeste orgaandonaties komen van patiënten die overleden zijn door hersendood, dit ten gevolge van ziekte of een ongeval.

Andere orgaandonaties komen van patiënten die overleden zijn aan een cardiale dood.

Dit ten gevolge van een reanimatie waarbij het hart niet terug op gang komt of een hartstilstand na het stoppen van de therapie.

Eén persoon kan met zijn organen tot acht mensenlevens redden.

2. Wat is cardiale dood (DCD)?

Een potentiële DCD-donor (donation after cardiac death) is een patiënt die overlijdt ten gevolge van een hartstilstand nadat besloten werd om de vitale ondersteunende therapie te stoppen.

Dit is bij patiënten met dodelijke verwondingen, meestal is dit bij patiënten waarbij zware en onomkeerbare hersenschade is opgetreden door een herseninfarct (beroerte) of een hersenbloeding en waarbij de kans op herstel van de normale hersenfuncties niet bestaande is. Bij deze patiënten wordt na overleg met de familie de therapie en levensnoodzakelijke ondersteuning, zoals de beademing, gestopt waardoor er een hartstilstand optreedt.

Andere potentiële donoren zijn die patiënten waarbij de reanimatie na een hartstilstand geen succes heeft.

3. Wanneer kan dit type van orgaandonatie gebeuren?

Wanneer bij een patiënt een onomkeerbaar letsel werd vastgesteld en wanneer er geen zinvol herstel te verwachten is zal de behandelende arts na een multidisciplinair overleg de toestand met de familie bespreken. Pas na de beslissing tot therapiestop zal orgaandonatie overwogen worden. Indien na bijkomende onderzoeken de organen goed bevonden worden kan de procedure starten.

4. Wat zegt de Belgische wet over donatie?

De Belgische wetgeving is gebaseerd op de 'veronderstelde instemming' tot donatie.

Dit wil zeggen dat iedere Belg, bij overlijden, automatisch donor wordt tenzij hij/zij bij leven kenbaar heeft gemaakt dit niet te willen.

Vanaf 18 jaar kan iedereen zijn wens of verzet voor orgaandonatie officieel laten registreren bij de bevolkingsdienst van zijn/haar gemeente. Indien er geen registratie is en u op de hoogte bent van de mening van uw naaste hieromtrent kan je die aan de arts meedelen, de arts zal uw wens respecteren.

Ook als u door uw religie bezwaren hebt, zal dit gerespecteerd worden.

5. Welke organen kunnen worden gedoneerd?

Op voorhand kan worden aangegeven welke organen geschikt zullen zijn voor donatie.

Dit wordt bepaald op basis van medische onderzoeken zoals bloedafnames, een echografie, ...

Het kan zelfs zijn dat, na overleg met het transplantatiecentrum, er geen organen gebruikt kunnen worden omdat ze niet geschikt blijken voor transplantatie. Als ze wel geschikt zijn kunnen volgende organen en/of weefsels worden gebruikt:

- a) Voor orgaandonatie: de longen, de lever, de pancreas, de nieren.
- b) Voor weefseldonatie: de huid, de hoornvliezen, bot- en peesweefsel, slagaders en hartkleppen.

6. Wie bepaalt welke persoon de organen krijgt?

Eurotransplant is een organisatie van alle transplantatiecentra van België, Nederland, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk, Slovenië en Kroatië die ervoor zorgt dat elk geschonken orgaan bij de meest geschikte persoon terechtkomt. Het is een soort databank die voor elk orgaan een wachtlijst bijhoudt. Om te bepalen aan wie men een orgaan toekent, worden de medische gegevens van de donor vergeleken met die van de wachtende personen.

Het zoeken naar de beste match tussen donor en receptor is een must om zo afstoting en verlies van organen te voorkomen.

Er wordt rekening gehouden met de verwachte uitkomst, de dringendheid en de wachttijd van de ontvanger.

Meer info op www.eurotransplant.org

7. Kunnen we als familie zelf beslissen welke organen weggenomen mogen worden?

In de wetgeving is daarover niets voorzien. Eigenlijk is het niet mogelijk om donorschap te aanvaarden voor slechts bepaalde organen en te weigeren voor andere. Wanneer u als familielid, bij het gesprek met de arts over donatie, het moeilijk heeft met een bepaald orgaan, zal dit echter gerespecteerd worden.

8. Kunnen organen verkocht of gekocht worden?

Het aftaan van organen en weefsels voor transplantatie gebeurt nooit met een winstoogmerk. Orgaanhandel is wettelijk verboden. In de media is er soms sprake van orgaanhandel of – smokkel. In arme landen zijn hier vermoedens van, maar in West-Europa gebeurt dit niet, door toedoen van Eurotransplant en gelijkaardige organisaties.

9. Hoe verloopt de donatieprocedure?

Na de beslissing tot therapiestop en na akkoord van de familie voor orgaandonatie, wordt er contact opgenomen met de transplantcoördinator. Ons ziekenhuis werkt hiervoor samen met het UZ van Leuven. Men raadpleegt de databank om na te gaan of er geen verzet tot donatie werd aangetekend. Nadat u hebt toegestemd, wordt de donorbehandeling

gestart. Deze behandeling wordt gestart op de dienst intensieve zorgen en bestaat uit medische handelingen om de organen van de donor in optimale conditie te houden. Er worden wat testen gedaan, zoals bloedafname en echografie. Na evaluatie van de potentiële donor worden alle gegevens door het UZ Leuven doorgestuurd naar Eurotransplant. Door hen gebeurt dan de toewijzing van de organen. Als de ontvanger gekend is en voorbereid wordt, wordt met de orgaanwegname bij de donor gestart. Hiervoor komt een team van Leuven naar ons ziekenhuis.

De tijd tussen de beslissing tot orgaandonatie en de daadwerkelijke operatie is afhankelijk van de snelheid waarmee het medische team ter kan zijn plaatse en de snelheid waarmee de organen aan een ontvanger toegewezen kunnen worden. Meestal varieert dit tussen vier en twaalf uur. Tot de operatie kan worden uitgevoerd, blijft uw naaste op intensieve zorgen. U mag dan ook bij uw naaste blijven om afscheid te nemen tot die naar de operatiezaal gebracht wordt.

Uw naaste zal op de operatietafel na het stoppen van de therapie komen te overlijden. Enkele minuten na het overlijden zal de procedure van start gaan.

Na de wegname van de organen kan er eventueel nog weefseldonatie plaatsvinden, daarna gaat het lichaam van uw naaste naar de begrafenisondernemer die u verkiest en die u met de iz verpleegkundige hebt besproken.

10. Zijn er kosten verbonden aan de donatie?

Vanaf het moment dat u beslist hebt om over te gaan tot orgaandonatie, staat u niet meer in voor de kosten. De rekening van de verschillende onderzoeken en de donoroperatie op zich wordt gedragen door de mutualiteiten van de ontvangers. U ontvangt dus enkel de rekening met de medische prestaties tot en met de beslissing van orgaandonatie.

11. Heeft donatie een impact op de begrafenis?

Het wegnemen van organen en weefsels gebeurt met grote zorgvuldigheid en met veel respect voor de overledene. Na de donoroperatie ziet men enkel een bleke gelaatskleur en het

operatielitteken. De begrafenis of crematie hoeft dus niet uitgesteld te worden vanwege de donatieprocedure en kan op het gewenste tijdstip plaatsvinden.

12. Kan ik als familie weten welke organen getransplanteerd werden en wie de organen ontvangen heeft?

Orgaantransplantatie verloopt volledig anoniem. Het is door de wetgeving verboden om elke vorm van identiteitsvermelding tussen de donor en ontvanger prijs te geven. Aan de nabestaanden wordt niet verteld wie het orgaan ontvangen heeft, evenmin wordt aan de ontvanger verteld, van wie het donororgaan komt.

Na enkele maanden ontvangt ons ziekenhuis via het transplantatiecentrum minimale gegevens over de donatie. U zal worden opgebeld door de donorcoördinator van het az West die u deze gegevens zal mededelen.

Een eventuele anonieme dankbrief van de ontvanger aan de nabestaanden zal u worden opgestuurd via ons ziekenhuis indien we dit zouden ontvangen.

13. Bij wie kan ik terecht indien ik (nadien) nog vragen heb?

Heeft u na het lezen van deze brochure nog bijkomende vragen, aarzel dan niet om contact op te nemen met de artsen of verpleegkundigen van onze afdeling.

Ongeveer een maand na het overlijden en de donatie van uw geliefde wordt u opgebeld door de lokale donorcoördinator van het ziekenhuis. Telefonisch kan u al wat vragen stellen en indien u dit wenst kan een afspraak worden gemaakt voor een vervolgesprek. Tijdens dit gesprek is er ruimte voor vragen, belevingen en ervaringen.

U kan ook altijd terecht bij zelfhulpgroepen voor nabestaanden van donoren of patiëntenverenigingen zoals Navado (www.navado.be) of op de website van de Belgische gezondheidsfederatie: www.beldonor.be.

Heeft u opmerkingen of suggesties i.v.m. deze brochure?
Laat het ons gerust weten via infobrochures@azwest.be!